

ความเป็นมา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจากอดีตถึงปัจจุบัน สามารถแบ่งแยกได้เป็น ๔ ยุค ดังนี้

ยุคที่ ๑ ก่อตั้งสภามหาวิทยาลัยแห่งชาติ จุดเริ่มต้นของ “สภาการศึกษาแห่งชาติ”

เมื่อ ๑๑ มกราคม ๒๔๙๙ มีการจัดตั้งสภามหาวิทยาลัยแห่งชาติขึ้น ด้วยเจตนารมณ์เพื่อพัฒนามหาวิทยาลัยให้เข้มแข็ง มีเสถียรภาพสูง สามารถแข่งขันกันได้

ยุคที่ ๒ กำเนิดสภาการศึกษาแห่งชาติ... เสนาธิการด้านการศึกษาของชาติ

ต่อมาปี ๒๕๐๒ สมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้จัดตั้ง “สภาการศึกษาแห่งชาติ” ขึ้นเป็นส่วนราชการในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๐๒ ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้ทำหน้าที่ “กำหนดทิศทางการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาชาติ” โดยให้โอนกิจการและอำนาจหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยแห่งชาติมารวมไว้ในสภาการศึกษาแห่งชาติที่ตั้งขึ้นใหม่ พร้อมทั้งตราพระราชบัญญัติสภาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๒ ซึ่งประกาศในพระราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๒

ปี ๒๕๑๐ มีการเตรียมการจัดตั้งวิทยาลัยเอกชนขึ้น จึงมีการเสนอขอแก้ไขสาระในพระราชบัญญัติสภาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๒ ให้ขยายขอบเขตการดำเนินงานให้ครอบคลุมงานตามร่างพระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชน พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย และหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการศูนย์ประสานงานและการวิจัยทางการศึกษา

ยุคที่ ๓ เปลี่ยนเป็น “คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ”

เมื่อ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๕ คณะปฏิวัติได้จัดตั้งทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนขึ้น จึงมีการกำหนดหน้าที่และแบ่งส่วนราชการที่เกี่ยวข้องใหม่ และได้เปลี่ยนชื่อสำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติเป็น “สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ” มีหน้าที่สำคัญคือดำเนินงานด้านนโยบายและแผนการศึกษาทุกระดับ

ยุคที่ ๔ ก้าวสู่ “สภาการศึกษา”

ปี ๒๕๔๐ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติมีบทบาทสำคัญในการรวมพลังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนประชาชนทั่วไปผลักดันให้มี “กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ” ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ จนกระทั่งประกาศใช้เป็นกฎหมายการศึกษาแห่งชาติฉบับแรก เมื่อ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๒

๗ กรกฎาคม ๒๕๔๖ เสนาธิการด้านการศึกษาของชาติ ได้มาถึงจุดเปลี่ยนที่สำคัญอีกครั้ง นั่นคือ “สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ” ได้เปลี่ยนไปเป็น “สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ” โดยเป็น ๑ ใน ๕ องค์กรหลักภายใต้โครงสร้างใหม่ของกระทรวงศึกษาธิการ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖



สภาการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๓๒ กำหนดให้จัดระเบียบบริหารราชการในกระทรวงให้มืองค์กรหลักที่เป็นคณะบุคคลในรูปสภาหรือคณะกรรมการจำนวนสี่องค์กร ได้แก่ สภาการศึกษา คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา และคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อพิจารณาให้ความเห็น หรือให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรี

อำนาจหน้าที่

สภาการศึกษา มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๑๔ ของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.๒๕๔๖ ดังนี้

- ๑) พิจารณาเสนอแผนการศึกษาแห่งชาติที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬากับการศึกษาทุกระดับ
- ๒) พิจารณาเสนอนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามแผนตาม ๑)
- ๓) พิจารณาเสนอนโยบายและแผนในการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- ๔) ดำเนินการประเมินผลการจัดการศึกษาตาม ๑)
- ๕) ให้ความเห็นหรือคำแนะนำในเรื่องกฎหมายและกฎกระทรวงที่เกี่ยวกับการศึกษา

การเสนอแนะนโยบาย แผนการศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานการศึกษาให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรี

ให้คณะกรรมการสภาการศึกษา ประกอบด้วยรัฐมนตรีเป็นประธาน กรรมการโดยตำแหน่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ พระภิกษุซึ่งเป็นผู้แทนคณะสงฆ์ ผู้แทนคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ผู้แทนองค์กรศาสนาอื่น และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าจำนวนกรรมการประเภทอื่นรวมกัน

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการสรรหา การเลือกกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเป็นนิติบุคคลทำหน้าที่รับผิดชอบงานเลขานุการของสภาการศึกษาและมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการตามมาตรา ๑๑ โดยมีเลขาธิการสภาการศึกษาทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการของสภาการศึกษา”

องค์ประกอบ

กฎกระทรวงกำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหา การเลือกกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการในคณะกรรมการสภาการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖ ดังนี้

ให้คณะกรรมการสภาการศึกษามีจำนวนห้าสิบเก้าคน ประกอบด้วย

๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ

๒) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนสิบหกคน ได้แก่ ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ เลขาธิการคุรุสภา และผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

๓) กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรเอกชนจำนวนสองคน

๔) กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวนสองคน

๕) กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรวิชาชีพ จำนวนสองคน

๖) กรรมการที่เป็นพระภิกษุ ซึ่งเป็นผู้แทนคณะสงฆ์ จำนวนสองรูป

๗) กรรมการที่เป็นผู้แทนคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย จำนวนหนึ่งคน

๘) กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรศาสนาอื่น จำนวนสองคน

๘) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสามสิบคนซึ่งแต่งตั้งจากผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์สูง ด้านการศึกษาปฐมวัย ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการอุดมศึกษา ด้านการอาชีวศึกษา ด้านการศึกษาเอกชน ด้านการศึกษาเฉพาะทาง ด้านการศึกษาพิเศษ ด้านการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย ด้านการบริหารการศึกษา ด้านการบริหารเขตพื้นที่การศึกษา ด้านการศาสนา ด้านวัฒนธรรม ด้านภูมิปัญญา ด้านนโยบายและแผน ด้านมาตรฐานและการประกันคุณภาพ ด้านกฎหมาย ด้านเศรษฐกิจ การเงินและงบประมาณ ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านการสื่อสาร ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการเกษตรและสหกรณ์ ด้านการพัฒนาสังคม ด้านอุตสาหกรรม ด้านการเมืองการปกครอง ด้านสื่อสารมวลชน ด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านธุรกิจ ด้านการบริการ ด้านองค์กรเอกชน ด้านกีฬา กิจการเยาวชน ลูกเสือ ยุวกาชาด และเนตรนารี ด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายด้านรวมกัน

๑๐) เลขาธิการสภาการศึกษา เป็นกรรมการและเลขานุการ

สำหรับปีงบประมาณ ๒๕๕๙ เป็นคณะกรรมการสภาการศึกษา ชุดที่ ๓ ดำรงตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๕ และครบวาระเมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

